

MODEL TRANSMISSONISTA

Ja Aristòtil, entenia per comunicació la relació entre un orador que produeix un discurs i arriba a un receptor, al públic. Aquesta manera d'entendre-la es coneix com a transmissonista. Laswell va desenvolupar aquest model per estudiar la comunicació de masses i la propaganda. Per aquest autor, la comunicació està formada per l'emissor (comunicador), missatge, mitjà, receptor (audiència) i efectes.

Característiques i crítiques

Les característiques d'aquest model són diverses. La primera entén la comunicació com una relació lineal, unidireccional i instrumental entre l'emissor i el receptor. Després, la transmissió de missatge (el contingut és el que és comunica); la comunicació també es dona, però pot trencar-se per qualsevol dels sectors (com podria ser el soroll). Finalment, diem de la comunicació que és el mitjà que s'empra per comunicar-se; on no té lloc la incidència, si es succeeix la comunicació no es produeix. Però totes aquestes opinions i idees tenen les seves crítiques.

Un dels elements criticats és l'estaticitat. Es veu la comunicació com una reproducció d'un missatge. És a dir, no valora no les formes de resistència ni el canvi social. D'altra banda, valora la transmissió d'un missatge sense interferències. La transparència no és possible, ja que sempre hi ha elements que poden fer variar el contingut dels missatges. Per aquest model la millor comunicació seria en l'aïllament, fet contradictori: si hi ha aïllament, no hi ha comunicació. També creuen que el missatge decreix, vol dir que el missatge autèntic és el que surt de l'emissor i no el que arriba al receptor. Finalment es critica la linealitat, la unidireccionalitat i la instrumentalitat. Deixa de ser lineal quan es creu que és un procés i no una idea estàtica; unidireccional quan les mediacions l'enriqueixen i la fan possible.

Explicació de la interacció

A primer cop d'ull, el model transmissonista no seria vàlid per explicar aquesta situació, ja que la Marta i la seva amiga Laura es troben en una discoteca. Com ja se sap és un lloc més aviat fosc, amb llums de tots colors que s'encenen i s'apaguen, amb la música forta. Un lloc gens

adient per parlar amb algú. El soroll que se sent de fons pot ser comunicació, però també impedeix entendre a l'altre.

Tendències de l'estudi de la pragmàtica per l'Escola de Palo Alto¹

Aquesta escola s'interessa per la pragmàtica de la comunicació, vista com un procés dinàmic i no reductible a les variables aïllades. No es pot entendre la comunicació de manera lineal, sinó que la més mínima situació d'interacció és tal que no serveix de res reduir-la. La comunicació té un nivell més alt de complexitat. És un seguit de contextos múltiples i de sistemes circulars. És a dir, els investigadors de l'Escola invisible entenen i pretenen explicar la comunicació, una situació d'interacció sense haver-la de reduir a una sèrie de variables aïllades. Estudien el conjunt i no les parts.

Per exemple, amb la situació que se'ns ha donat, el seu estudi es basaria en observar tot el conjunt: primer la conversa entre les dues amigues, l'ambient, la música, la llum... fins i tot els gestos. Tot i que els gestos no serien tan importants com en el cas del noi que parla després amb la Marta. Ella haurà canviat l'expressió de la cara, els moviments. Es nota que està molesta, incomoda, per això s'aparta, aparta la copa, fins i tot gira la mirada.

Segurament es mourà molt més ràpida i nerviosa. Respon monosíl·labs i no sap què fer perquè el noi marxi. Al final, decideix dir que té company. El noi acaba marxant. Potser és cert que ell la coneix realment, però la Marta no li ofereix l'oportunitat que ho sàpiga. Però, ell, només de sentir la resposta, marxa repetint tot d'excuses sense sentit.

Ja s'ha dit que l'Escola de Palo Alto interpreta la comunicació com una totalitat, que en cap cas és la suma dels elements sinó el conjunt. L'altra característica és que la interacció comunicativa és un sistema obert on els paràmetres van variant segons les dinàmiques. És un procés retroactiu, sense inici ni final.

---

¹ També coneguda com a escola invisible, ja que els seus components (Gregory Bateson, Edward T. Hall, Ray Birdwhistell, Watzlawick i Don Jackson, entre altres) no pertanyen a un mateix corrent disciplinari. Estan influenciats per camps molt diversos. Se'ls agrupa per la seva particular sensibilitat per entendre el fenomen comunicatiu.

TEMATITZACIÓ

És un dels mecanismes que utilitzen els mitjans de comunicació per construir la realitat, mitjançant la selecció dels temes, creences, opinions...

Agenda-setting

Estudia la relació entre l'opinió pública, el periodisme i política. Amb aquesta teoria els mitjans creen una agenda on seleccionen, classifiquen la informació de manera determinada i marquen quins són els temes d'interès.

Aquests dies hi ha hagut una notícia molt important per al Principat de Catalunya: el debat i la possible aprovació del nou estat d'autonomia. Pels principatins és normal que aquesta notícia despertés interès, després de més de 20 anys sota el mateix estatut. Però la cosa canvia quan els mitjans de comunicació espanyols en fan la notícia del dia i de la setmana. Ja siguin escrits, radiofònics o televisats s'han pogut contemplar un munt de comentaris criticant els catalans i la proposta d'estatut. Fins i tot, alguns sectors han vist malament la resposta del PSOE d'acceptar, de moment, alguns dels articles. A les espanyes, se'ls ha posat el dit a la llaga amb el tema "nació", sense parar gaire esment en la nova proposta de finançament. Segurament s'haurien d'escandalitzar més per aquest segon tema que no per al primer. Les crítiques han deixat de ser, només, dels mitjans de comunicació i han pres lloc en les veus de la gent.

Espiral del silenci

Els mitjans de comunicació tendeixen a destacar més una cara de la notícia o informació. Però sempre es ressalta la vessant que agrada més a la majoria, o que aquesta majoria ha acabat acceptant perquè només se'ls dona aquesta. És a dir, moltes vegades s'acaba silenciament l'opinió del grup que per determinats motius és més discrepant.

Per entendre aquest mecanisme, aquest exemple pot servir. El passat dia 5 de novembre es van complir 30 anys de la marxa verda sobre el Sàhara Occidental que va suposar l'annexió d'aquesta excolònia espanyola al Marroc. Les celebracions del règim alauita i la repressió de

les forces de seguretat no van poder aturar les protestes independentistes dels sahrauís. És especialment interessant el tractament dels mitjans de comunicació marroquins de totes les tendències que amaguen absolutament no només la repressió als militants independentistes sinó la pròpia existència de la nació sahrauí. De fet, molts dels joves marroquins que no van viure els fets de la Marxa Verda desconeixen que existeixi cap conflicte a la "província" del sud del país.

RECONTEXTUALITZACIÓ

Els mitjans de comunicació posen en relació al públic amb persones i llocs diferents, ja que transformen els significats locals, tradicionals o interpersonalment que tenen sentit quan existeix un context o una situació determinada, en significats despersonalitzats assequibles per a la majoria. Els contextos construïts que donen sentit a determinades pràctiques, successos, idees, valors... permeten que el públic pugui entendre-les, però alhora s'introdueix una manera diferent d'entendre-les.

Una notícia que seria un clar exemple de recontextualització, podria ser l'apareguda al mes d'agost a *El Periódico* sobre els problemes a les festes del barri barceloní de Gràcia. En aquestes notícies el que no es deia és que des d'anys l'Ajuntament de Barcelona potenciava aquestes festes arreu d'Europa perquè el turisme vingui. Però aquest any, igual que els anteriors, les festes es van escapar de les mans, i els joves estrangers que havien vingut a passar unes nits de borratxera i gresca van acabar muntant un camp de batalla. En la mateixa notícia, hi havia una altra notícia que parlava sobre el moviment okupa de Gràcia. Les dues notícies es van lligar i es venia a dir que els responsables dels aldarulls no eren els joves estrangers sinó el col·lectiu okupa. La resta de mitjans de comunicació van córrer de seguida a dir que tot era culpa dels joves okupes que munten les seves festes alternatives sense respectar les normes. Al cap d'uns dies, van haver de desmentir aquestes informacions.

Bibliografia

- Bruner, J.S. (1991). *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva*. Madrid: Alianza.
- Watzlawick, P.; Beavin Bavelas, J.; Jackson, D. D.(1967). *Teoría de la comunicación humana. Interacciones, patologías y paradojas*. Barcelona: Herder.